Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
Број: 01-2049/1
09.5.2018
Ј а г о д и н а

На основу члана 70. став 4. Статута, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обавештава јавност

I. Ставља се на увид јавности завршни рад на мастер академским студијама, под називом *Истраживачки приступ при изучавању садржаја о води на предшколском узрасту,* кандидата Иване Синђелић и *Извештај комисије за оцену и одбрану наведеног завршног рада* број 01-2045/1 од 09.05.2018. године.

II. Извештај Комисије ставља се на увид јавности објављивањем на сајту Факултета. Завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије стављају се на увид јавности у библиотеци Факултета.

III. Рок објављивања: 8 дана.

IV. Примедбе и предлози на урађени завршни рад на мастер академским студијама и извештај комисије достављају се у предвиђеном року преко пословног секретара.

Достављено адиминистратору и библиотеци, и истакнуто на огласној табли 09.05.2018. године.

Референт за мастер академске
и докторске академске студије
Милан Лукић

Република Србија
ФАКУЛ... НАУКА
УНИВ...
09.5.2018
01 2045/1

НАУЧНО-НАСТАВНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

На основу Одлуке Научно-наставног већа Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, број 01- 4978 /1 од 14.11.2017. године, именовани смо за чланове Комисије за оцену и одбрану завршног рада на мастер академским студијама, под називом *Истраживачки приступ при изучавању садржаја о води на предшколском узрасту,* кандидата Иване Синђелић II-28/2015-МС.

Комисија у саставу:

1. Проф. др Емина Копас-Вукашиновић, редовни професор Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, за ужу научну област Педагогија, председник,

2. Др Биљана Стојановић, доцент Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, за ужу научну област Педагогија, члан и

3. Др Ирена Голубовић-Илић, доцент Педагошког факултета у Јагодини, за ужу научну област Методика наставе природе и друштва, ментор

након увида у приложену документацију и анализе завршног рада, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

Завршни рад на дипломским академским студијама-мастер, кандидата Иване Синђелић, под називом *Истраживачки приступ при изучавању садржаја о води на предшколском узрасту,* изложен је на 58 страна, од којих 30 страна чини теоријски приступ проблему, 3 стране методологију истраживања, на 15 страна представљена је анализа и интерпретација резултата истраживања, на 3 стране су закључна разматрања и списак коришћене литературе (19 библиографских јединица). Завршни рад је структуиран у пет целина (Теоријски приступ истраживању, Методолошки део истраживања, Анализа и интерпретација података, Закључак и Литература).

Теоријски део рада састоји се из 5 поглавља.

На самом почетку *Теоријског приступа истраживању* кандидат истиче значај образовања на предшколском узрасту и основна обележја успешног рада са предшколском децом: дидактичко-методичка, еманципаторска, доживљајно-емоционална и друга. Кандидат наглашава потребу да дете буде у центру васпитно-образовног процеса, значај систематичности у раду са децом и квалитет комуникације деце и васпитача.

У поглављу *Природне науке и активно учење* кандидаткиња наглашава да природне науке заузимају значајно место у интелектуалном развоју детета, јер пружају различите могућности за подстицање радозналости, истраживачког духа, самосталности, креативности, слободу дечијег изражавања и на својеврстан начин подстичу и усмеравају васпитање и образовање детета ка вишим развојним нивоима. Дете до 6. године има велику потребу за сазнавањем и откривањем, а своју околину коришћењем чула истражује већ од првих дана живота. Улога васпитача је да стварају подстицајну средину, да на приступачан, узрасту примерен и интересантан начин омогуће деци да своју радозналост задовоље, да активно откривају појаве, процесе и односе у свом окружењу, да им помогну у обличавању искустава и обезбеде услове за стицање нових знања како у радној соби вртића, тако и одласком у природу.

Активно учење деце одвија се током њихове интеракције са околином и људима, при чему је важно мотивисати их да посматрају, испитују, запажају, упоређују и закључују. Дечијем сазнавању претходи откривање, па уколико се откривачке активности остварују у радној соби претходно би требало обезбедити адекватне материјале, средства и прибор за истраживање. Истраживачки кутак може да садржи различите предмете, материјале, справе и алате за експериментисање, изузев оних који нису безбедни и којима се деца могу повредити. Откривачке активности повезане су са проблемским учењем, јер се на тај начин деца подстичу на размишљање, успостављање везе између претходних знања и искустава са проблемом који би требало да реше.

У поглављу *Истраживачки приступ упознавању околине* кандидаткиња напомиње да је суштина истраживачког приступа у самосталном раду и активностима деце које би требало да су што разноврсније, прилагођене њиховом узрасту, способностима и интересовањима. С обзиром да у свакодневном животу постоји мноштво појава и процеса које деца могу истраживати, на васпитачима је да их мотивишу, охрабре, организују активности и „воде“ децу до нових сазнања, док су деца актери, а не пасивни посматрачи. Искуства и знања која деца стичу у оваквим активностима имају велики значај, јер дуже одолевају процесу заборављања, деца су у улози субјекта васпитног процеса и развијају самосталност, самоувереност, самопоуздање, жељу за даљим проучавањем и истраживањем. Такође, развијају навику да проблеме анализирају са различитих аспеката, а своје претпоставке проверавају у пракси, а практичним проверавањем претпоставки, експериментисањем, предвиђањем и доказивањем изграђују се темељи научног мишљења.

У трећем поглављу (*Учење кроз игру)* наглашено је да је игра најприроднији начин на који дете учи, развија се, изражава себе, своје жеље, интересовања, страхове... Игра за децу није само забава, већ активност која задовољава њихове потребе и током које трагају за одговорима на одређена питања. Деци је неопходна и важна игра сама по себи, а не резултат играња. У игри дете ствара ситуације које су под његовом контролом, које само креира, разуме и у којима се осећа сигурно, заштићено и слободно. Кроз различите игре васпитачи би требало да упознају свако појединачно дете, његове могућности, жеље, интересовања и потребе, и да у складу са тим планирају свој будући рад и активности. Поред значаја игре на који

су указивали још педагошки класици (Коменски, Русо, Песталоци), кандидаткиња истиче да се у игри и кроз игру стварају услови за формирање емоционално стабилне, социјализоване и креативне личности.

У поглављу *Значај истраживања садржаја о води на предшколском узрасту*, кандидаткиња образлаже због чега се определила да у раду акценат стави на воду као неопходан услов живота свих живих бића и један од елемената неживе природе, а у наредном, петом поглављу наводи *садржаје о води које би деца предшколског узраста требало да усвоје*. У питању су садржаји који се односе на основна својства воде (боју, укус, мирис и провидност), променљивост облика, могућности воде да раствара одређене материјале (супстанце), промене агрегатних стања воде, понашање тела и материјала у води (плива-тоне), кружење воде у природи и значају воде за жива бића. Поред тога, истакнута је потреба да се код деце развија свест о значају воде и потреби њеног очувања (заштите, рационалног трошења, штедње).

У оквиру овог поглавља наведени су и *примери огледа са водом (12)*, које је кандидаткиња груписала према сличностима у три категорије: Вода у гасовитом стању – водена пара; Растварање у води и Плива- не плива.

У делу рада *Методолошки део истраживања* изложени су проблем, предмет, циљ и задаци истраживања. *Проблем* истраживања, произашао из теоријских размишљања, формулисан је на следећи начин: *Колико често и на који начин васпитачи користе истраживачке методе/приступ у раду са децом приликом реализације садржаја у области Упознавања околине?*

Предмет истраживања кандидата били су учесталост и ставови васпитача о примени и предностима истраживачког приступа у реализацији садржаја Упознавања околине.

Истраживања је имало за *циљ* да испита и утврди ставове васпитача о предностима примене истраживачког приступа у реализацији садржаја Упознавања околине и учесталост примене таквог начина рада у њиховој пракси.

Из овако формулисаног циља произашли су следећи *задаци* истраживања:

1. утврдити да ли су васпитачи у предшколској установи упознати са методама, начинима и предностима примене истраживачког рада/приступа у реализацији садржаја Упознавања околине;

2. утврдити колико често васпитачи користе истраживачки рад/приступ у реализацији садржаја Упознавања околине;

3. утврдити ставове васпитача о доприносу истраживачког рада дечијем упознавању њиховог непосредног окружења и њихове околине када су упитању квалитет и трајност знања у области Упознавања околине;

4. утврдити ставове васпитача о опремљености предшколских установа за реализацију истраживачких активности.

Општа хипотеза коју је кандидат поставио у истраживању гласила је: Васпитачи имају позитивне ставове, познају значај и предности примене

истраживачког рада/ приступа у реализацији садржаја Упознавања околине и примењују истраживачки приступ у свакодневном раду са децом.

Од истраживачких метода коришћена је дескриптивна метода, а техником анкетирања кандидаткиња је, користећи анкетни упитник у виду петостепене скале судова Ликертовог типа, прикупила податке о ставовима васпитача. Истраживање је обављено током школске 2017/18. године у 6 предшколских установа у Краљеву. Кандидаткиња је анкетирала 100 васпитача, податке је представила табеларно и графички.

Трећи део рада (*Анализа и интерпретација резултата истраживања*) кандидат је поделио на седам потпоглавља: Познавање метода истраживачког приступа у васпитно-образовном раду; Учесталост примене истраживачке методе/приступа у реализацији садржаја Упознавања околине; Истраживачки приступ – простор за испољавање креативности и способности васпитача; Утицај истраживачког приступа на квалитет и трајност знања деце о непосредном окружењу и околини; Утицај истраживачких активности на развој дечије креативности; Истраживачке методе и активности – неопходан услов квалитета рада васпитача и Опремљеност предшколских установа средствима неопходним за реализацију истраживачких активности. Овај део рада кандидаткиња завршава поглављем *Закључна разматрања* где наглашава да су васпитачи, без обзира на степен образовања и године радног искуства, упознати са истраживачким приступом; у области Упознавања околине често користе истраживачке активности и на тај начин децу упознају са стварима и појавама које се свакодневно збивају око њих. Најчешћи узрок недовољне примене истраживачке методе/приступа према мишљењу васпитача јесте неадекватна опремљеност предшколских установа за овакав вид учења, али се васпитачи самостално сналазе за потребна материјале и средства. То је у сваком случају позитиван податак, јер недостатак средстава никако не би требало да буде препрека и ограничавајући фактор (или оправдање) васпитачима да (не) организују усмерене активности засноване на истраживачком приступу у којима ће деца практичном активношћу стећи дубља и трајнија знања, а истовремено развијати своје когнитивне и психомоторне способности.

Значајан део рада представљају примери огледа са водом које је кандидаткиња из више различитих извора издвојила и распоредила, зависно од тога на који се садржај о води односе, а који су погодни за реализацију истраживачких активности. Организујући истраживачке активности васпитач ствара услове да деца сопственим залагањем дођу до знања, да размишљају, претпостављају, испитују, питају, проверавају, да експериментишу и експериментишући дођу до одређених закључака, да открију основне карактеристике испитиваних појава и провере претпостављено. На тај начин стварају се услови да деца путем открића и властитим залагањем дођу до сазнања која ће бити квалитетнија, „дубља“ и трајнија, што је уједно и разлог да васпитачи што је могуће чешће организују, креирају и реализују истраживачке активости на своје и на задовољство деце са којом раде. Користећи примере, идеје и предлоге које је кандидаткиња навела у свом раду, васпитачима се пружа могућност да иновирају и осавремене свој рад, да осмисле и креирају занимљиве, дечијим интересовањима блиске активности, и да

применом истраживачког приступа реализују, не само садржаје о води, већ и о другим садржајима Упознавања околине, али и из других области рада.

З А К Љ У Ч А К

На основу наведених чињеница и оцена, може се закључити да је реч о завршном раду на мастер академским студијама који на научно валидан начин приступа једном од значајних проблема у области Методике упознавања околине који се тиче реализације одређених садржаја (у овом случају о води) применом истраживачког приступа током усмерених активности. Осим указивања на могућности и значај примене истраживачких активности у раду са децом предшколског узраста, у теоријском делу рада налазе се практични и конкретни примери огледа које васпитачи могу реализовати са децом у предшколским установама приликом обраде садржаја о води, чиме је дат значајан допринос дидактичко-методичкој теорији и пракси Методике упознавања околине.

Комисија за оцену и одбрану завршног рада кандидата Иване Синђелић, под називом *Истраживачки приступ при изучавању садржаја о води на предшколском узрасту* препоручује Научно-наставном већу Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу да рад прихвати и кандидата позове на јавну одбрану.

Комисија:

_____

др Емина Копас-Вукашиновић, редовни професор
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу,
Јагодина ,ужа научну област Педагогија

_____

др Биљана Стојановић, доцент
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу,
Јагодина, за ужу научну област Педагогија

_____

др Ирена Голубовић-Илић, доцент
Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу,
за ужу научну област Методика наставе природе и друштва